

Riktlinje mot våld i nära relationer för Karlsborgs kommun.

Dokumenttyp:	Riktlinje
Diarienummer:	2019-375
Beslutande:	Kommunfullmäktige
Antaget:	2020-02-24
Reviderat:	
Gäller fr.o.m.	2020-03-01
Gäller t.o.m.	Tillsvidare
Dokumentet gäller för:	Hela kommunen
Dokumentansvar:	Enhetschef Individ- och familjeomsorg

Handwritten signature in blue ink.

INLEDNING	3
BAKGRUND	3
DEFINITIONER	3
MÅL OCH SYFTE	5
MÅL	5
MÅLGRUPP	5
ATT UPPTÄCKA VÅLD	5
VÅGA STÄLLA FRÅGOR OM VÅLD	6
RÅD OM ATT STÄLLA FRÅGOR OM VÅLD I NÄRA RELATIONER	6

Ulla MS Jön

Inledning

Våld i nära relationer är ett stort samhälls- och folkhälsoproblem, ett allvarligt brott och ett brott mot de mänskliga rättigheterna. Konsekvenserna av våld i nära relationer påverkar hela samhället. Det finns starkt vetenskapligt stöd för att våld påverkar hälsan negativt på flera sätt och därmed levnadsvillkor och livskvalitet för de som är drabbade. För att bekämpa våld i nära relationer behöver kvalitetssäkrade insatser riktas till både våldsutsatta och till våldsutövare.

Det nationella målet för folkhälsa är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Åtgärder för en mer jämlik hälsa är bland annat att motverka diskriminering och annan kränkande behandling samt frihet från hot och våld. Arbetet mot våld i nära relation är en del av kommunens program för social hållbarhet. Därmed har samtliga nämnder och förvaltningar i Karlsborgs kommun har ett ansvar att arbeta för att minska förekomsten av våld i nära relationer. Arbetet bidrar till FN:s globala hållbarhetsmål (Agenda 2030) då frihet från våld utgör både ett mål och ett medel för hållbar utveckling.

Riktlinjen gäller under mandatperioden fram till år 2022 och ska därefter aktualitetsprövas. Syftet med riktlinjen är att tydliggöra hur vi tillsammans kan upptäcka, synliggöra och åtgärda våld i nära relationer i samtliga förvaltningar. Medarbetaren ska känna sig trygg i att prata om våld för att åstadkomma tidig upptäckt och förvaltningarna ska kunna erbjuda individanpassade insatser för att våldet i familjen ska upphöra.

Bakgrund

Våld i nära relationer inkluderar alla typer av våld som kan förekomma mellan närstående i såväl heterosexuella som samkönade relationer samt inom syskon- och andra familje- och släktrationer. Kännetecknande är att den utsatta har en nära relation till och ofta starka emotionella band till förövaren, vilket försvårar möjligheten till motstånd och uppbrott. Våldet sker vanligtvis inomhus i offrets egen bostad och ökar i allvar och intensitet ju längre relationen pågår.

Oavsett uttryck är syftet med våldet detsamma, det vill säga att etablera och utöva makt och kontroll genom att skada och skrämja. Våld i nära relationer utmärker sig från andra former av övergrepp då det ofta utövas under en längre period (men kan även ske vid ett enskilt tillfälle) och tenderar att öka i intensitet med tiden. Detta kan leda till att våldet mer och mer blir en både förväntad och till viss del accepterat inslag i den utsattas vardag.

Definitioner

Våld i nära relationer är ofta ett mönster av handlingar som kan yttra sig olika från att vara allt ifrån subtila handlingar till grova brott. Närstående/nära relationer innebär nuvarande partner, före detta partner, förälder, barn, släkting, vän eller bekant, men det kan också handla om syskon.

- Fysiskt våld
Kan exempelvis innebära att knuffa, slå, dra i håret, hålla fast, beröva sömn, nypa, sparka, ta strypgrepp, hota med vapen.
- Psykiskt våld
Kan exempelvis innebära direkta eller indirekta hot mot den våldsutsatta och/eller mot

Ulla US Jan

eventuella barn. Det kan också innebära att bli förlöjligad och förminskad. Våld eller hot om våld mot husdjur kan också räknas till den psykiska utsattheten. Social utsatthet är frihetsinskränkningar som isolering genom att bli hindrad från att träffa släkt och vänner eller att delta i sociala aktiviteter. Kontroll av post och telefon, förnedring, isolering, utpressning, skambeläggande och nedtryckande uttalanden. Även latent våld, till exempel hot om våld eller ständig rädsla för att våld ska uppstå.

- Sexuellt våld
Kan exempelvis innebära att den utsatta hotas eller utsätts för våldtäkt eller att tvingas utföra sexuella handlingar, som den våldsutsatta inte kan eller vågar säga nej till.
- Materiellt våld
Kan exempelvis innebära att den utsatte få sina personliga tillhörigheter sönderslagna eller avsiktligt förstörda. Det kan även innebära att den våldsutsatta förmås skriva under kontrakt som får negativa konsekvenser.
- Ekonomiskt våld
Kan exempelvis vara stöld av pengar, stöld av ägodelar, inte ha egna pengar, inte ha insyn i den gemensamma ekonomin, tvingas skriva på papper/uppge bankkoder, ekonomisk utpressning.
- Försummelse
Kan exempelvis vara våldsutsättning av äldre människor och personer med funktionsnedsättning. Kan vara medvetet felaktig medicinering, bristande hygien, lämna utan tillsyn, försvåra istället för att underlätta.

Personer som är beroende av andra för vård och omsorg i vardagen kan även utsättas för vanvård eller försummelse, som undanhållande av medicin eller att inte få tillräckligt med näringsrik kost. Barnmisshandel innebär att en vuxen person utsätter barn för fysiskt eller psykiskt våld.

Ull KB Jan

Mål och syfte

Karlsborgs kommuns riktlinje syftar till att synliggöra, motverka och förebygga våld i nära relationer. För att nå det övergripande målet behövs insatser på alla samhällsområden och grundläggande attitydförändringar. Riktlinjen ska fastställas av kommunfullmäktige i Karlsborgs kommun och respektive förvaltning upprättar sin egen handlingsplan och rutiner för arbetet att motverka våld i nära relationer.

Mål

- Kommunens personal ska ha kunskap om våld i nära relationer
- Alla kommunanställda skall genomföra webbkurs om våld.
- Alla våldsutsatta personer och våldsutövare som vänder sig till kommunen ska få det stöd och den hjälp som de behöver.
- Respektive förvaltning utarbetar en sin egen handlingsplan och rutiner för arbetet mot våld i nära relation och gör den känd bland medarbetare.

Målgrupp

Riktlinjens målgrupp är anställda i Karlsborgs kommun vars kunskap ska stödja:

- Personer som utsatts för våld av närstående.
- Personer som utövar våld mot närstående.

Att upptäcka våld

I alla situationer som berör våld i nära relationer är det av högsta vikt att ta reda på om det finns barn med i sammanhanget. Får någon kännedom om detta bör det anmälas till socialtjänsten. Observera att om du som arbetar professionellt i en verksamhet med barn har anmälningskyldighet.

Samtlig personal som möter våldsutsatta har ansvar för att ge information om möjligheter till stöd både från socialtjänsten och av andra aktörer. Varje förvaltning ska ha en handlingsplan och rutiner för hur de ska jobba för att upptäcka och ställa frågor om våld.

Det är alltid den som utövat våldet som är ansvarig för sitt handlande. Våldsutsatta berättar mycket sällan spontant att de har utsatts för våld och våldsutövare berättar sällan att de utsätter sin partner eller annan närstående för våld. Det är därför viktigt att fråga personer (kollegor, brukare, anhöriga m fl) om våld. Att vara utsatt för våld innebär ofta starka känslor av skuld och skam och därför är det viktigt att gå varligt fram, att vara beredd på att höra våldsberättelser och att utgå från att det personen berättar är sant. Rädslan att inte bli trodd är ofta stor och det kan behövas flera samtal då berättelserna ofta växer fram, det kan ta tid att lita på omgivningen och till en början är det vanligt att bara återge delar av erfarenheterna av våld. Kris- och chocktillstånd påverkar också förmågan att berätta och kan göra den utsattas berättelse osammanhängande och svårbegriplig.

Ull 128 Jan

Våga ställa frågor om våld

När frågor om våld ska ställas är det betydelsefullt hur och under vilka omständigheter frågorna ställs. Det ska finnas rutiner och kompetens för detta i alla förvaltningar. Generellt gäller att inte ifrågasätta, skuldbelägga eller kritisera den våldsutsatta. Detta gäller även om den personen återvänder till förövaren. Det slutgiltiga beslutet att lämna en destruktiv relation kan växa fram långsamt och den våldsutsatta behöver respekteras även i den processen. Informera om att det finns skydd, stöd och hjälp att få oavsett var i processen den våldsutsatta befinner sig. Att ställa öppna frågor om våld kan vara lämpligt i samband med frågor om hälsotillstånd, familjesituation eller ekonomi.

Utgångspunkten är att finna adekvat stöd även för våldsutövare, inte att skuldbelägga den enskilde. Att ha utsatt en närstående för våld innebär också ofta starka känslor av skuld och skam och därför är det viktigt att gå varligt fram även i möte med våldsutövare. Samtidigt ska handlingarna konkretiseras och våld ska alltid kallas för våld, och inte bagatelliseras eller förminskas. Att erbjuda våldsutövare råd, stöd och insatser är en viktig del i det förebyggande arbetet av våld i nära relationer.

Råd om att ställa frågor om våld i nära relationer

- Ge en bakgrund till varför frågorna ställs. Det ger ett professionellt intryck som kan skapa förtroende och tillit.
- Ställ frågorna vid fysiska möten, undvik detta tex via telefon eller mejl.
- Ställ frågorna endast vid enskilt samtal, eventuellt endast med tolk närvarande.
- Ifrågasätt inte berättelserna. Värdera inte berättelserna, varken positivt eller negativt. Var saklig i bemötandet.
- Avsätt tid för samtalet, men sätt ramar för hur länge samtalet ska pågå.
- Ge information om olika handlingsalternativ på en gång, tex kontakt med kurator, kvinnojourer, socialtjänsten eller polisen. Ibland kan en våldsutsatt behöva hjälp med sådana kontakter. En våldsutövande bör få hjälp att ta kontakt med socialtjänsten eller en mansmottagning.

Ull 48 Jan

